

Lilla
KATEKESEN

Den kristna läran i en kort och enkel form.

av

Martin Luther

*Med bibelord ur
Reformationsbibeln*

Martin Luther

Lilla Katekesen

Konkordieboken, 1580

Lilla Katekesen enligt 1529 års utgåva,
såsom upptagen i 1580 års Konkordiebok.
Översatt utifrån den textkritiska utgåvan
“Die Bekenntnisschriften der Evangelisch-Lutherischen Kirche,
Vollständige Neuedition” utgiven 2014 med
ISBN 978-3-525-52104-5
Bibelcitат är hämtade ur Reformationsbibeln.

Bibelcitат:

GT: Reformationsbibeln Andra Mosebok,
Provtgäva utgiven såsom särtryck, Dec 2019

NT: Nya Testamentet Reformationsbibeln,
2:a upplagan, 2016

© Svenska Reformationsbibelsällskapet

© 2020 Förlaget Myrtillus, Göteborg

 4.0

Översättning: Arto Kempainen

Produkt: PDF, A5-sida, för utskrift

ISBN 978-91-986189-3-8

www.myrtillus.se

Innehåll

Luthers förord	7
Första huvudstycket	
De tio budorden	11
Andra huvudstycket	
Tron	17
Tredje huvudstycket	
Fader vår	21
Ytterligare stycken	
Det heliga dopets sakrament	27
Bikten	30
Altarets sakrament	33
Bön morgon och kväll	36
Måltidsböner	39
Hustavlan	41

Förord

Dr. Martin Luther till pastorer och predikanter

Martin Luther till alla trogna, fromma pastorer och predikanter: nåd, barmhärtighet och frid i Jesus Kristus, vår Herre!

Att sammanställa denna katekes, eller kristna lära i en så kort, enkel och lättfattlig form, har jag trängts till och drivits till av den beklagansvärda, eländiga knapphet, som jag nyligen erfarit då jag varit visitator. Hjälp, käre Gud, så mycket jämmer jag har sett! Gemene man vet knappt något alls om den kristna läran, särskilt byborna, och beklagligen är många pastorer helt oskickliga och okunniga till att lära ut. De ska alla kallas kristna, har blivit döpta och åtnjuter det heliga sakramentet, men kan varken Fader vår, trosbekännelsen eller de tio budorden och lever som den glada fånaden och de oförnuftiga svinen. Där evangeliet är kommet, har de därtill lärt sig att mästerligt missbruka alla friheter.

O, ni biskopar! Vad ska ni då svara Kristus, när ni så skändligt försummat folket och inte lagt ett ögonblick på ert ämbete? Må det gå er väl! Ni som förhindrar nattvardens enhetlighet och driver på era människolagar och samtidigt intet frågar om ifall de kan Fader vår, trosbekännelsen, de tio budorden eller något enda av Guds ord. Ack och ve över era halsar för evigt!

Därför bjuder jag er alla, å Guds vägnar, mina kära herrar och bröder som är pastorer och predikanter, att ni tar ert ämbete till hjärtat och förbarmar er över ert folk – som anförtrotts er – och att ni för ut katekesen bland dem; särskilt bland de unga. Låt den som inte kan bättre, använda dessa tavlor och denna struktur och lära folket, ord för ord, nämligen:

För det första: predikanten bör framförallt undvika att variera texten och strukturen på de tio budorden, trosbekännelsen, Fader vår, sakramentet, etc. Istället bör han välja en struktur som han trofast använder, år efter år. Det unga och enfaldiga folket behöver undervisas med en bestämd text och struktur, annars blir de väldigt lätt förvirrade, om man idag lär på ett sätt och annorlunda nästa år – i hopp om att göra förbättringar – och så går all möda och allt arbete förlorat.

Detta förstod de älskade fäderna väl, som alla har använt samma Fader vår, trosbekännelse och tio budord. Därför ska också vi lära det unga och obildade folket dessa stycken på så vis, att vi inte ändrar en stavelse eller från år till år byter sätt att framlägga eller recitera dem. Välj därför ut vilken än struktur du vill och håll dig sedan ständigt till den. När du istället talar med de lärda och förståndiga så kan du visa din förmåga och måla upp styckena och svarva ut dem så mästerligt du kan. Men håll dig för alltid till en bestämd struktur och ett bestämt vis med det unga folket och lär dem allra först styckena – de tio

budorden, trosbekännelsen, Fader vår etc. – efter texten, ord för ord, så att de lär sig dem utantill och kan recitera dem.

Men för dem som inte vill lära sig ska man berätta att de förnekar Kristus och inte är några kristna. De ska heller inte låtas motta sakramentet, låtas vara gudföräldrar eller bruka någon del av de kristna friheterna, utan slätt återförvisas till påven och hans föreståndare, ja, till djävulen själv. Därtill ska föräldrar och husherrar förvägra honom mat och dryck och berätta att sådana råa människor borde fursten jaga ut ur landet etc.

Emedan man varken kan eller ska tvinga någon till tron, så ska man ändå kvarhålla hjorden i den, och mana, så att de vet vad som anses rätt och orätt hos dem där de önskar ha sitt boende, uppehälle och liv. Den som vill bo i en stad och åtnjuta dess privilegier, den ska känna till stadens lagar och hålla dem, vare sig han tror på dem, eller i hjärtat är en skurk eller otuktig.

För det andra: När de lärt sig texten, lär dem då också förklaringen, så att de vet vad texten betyder. Och återigen, använd strukturen i dessa tavlor, eller ett kort eget upplägg – vilket du önskar – och håll dig till det utan att ändra en stavelse, såsom redan har sagts om texten. Låt det ta sin tid. Det är inte nödvändigt att du tar upp alla stycken samtidigt, utan ta det ena efter den andra. När de har lärt sig det första budet väl, då tar du fram det andra, och så vidare. Annars blir de så överösta att de inte lär sig minnas någonting helt bra.

För det tredje: då du lärt dem denna korta katekes, ta då fram den stora katekesen och ge dem också en rikare och bredare förståelse. Ta dig tid med varje bud, bön och trosartikel med sina respektive verk, nyttor, fördelar, faror och skada, såsom du rikligen finner skrivet om allt detta i så många böcker om ämnena. Och lägg särskilt stor vikt vid de budord och bitar som är mest nödvändiga hos ditt folk. Såsom: det sjunde budet, om stöld, behöver du lägga vikt vid för hantverkare, handlare – ja också bönder och tjänare – eftersom det bland sådant folk är vanligt med illojalitet och tjuveri. Det fjärde budet behöver särskilt manas för barn och gemene man, så att de är lugna, lojala, hörsamma och fredliga. Använd också många exempel ur skriften där Gud har straffat eller välsignat sådant folk. Mana särskilt överheten och föräldrar att de ska regera väl och visa på att de är skyldiga att sända sina barn till skolan. Och ifall de inte gör så, vilken stor synd de då begår, då de därmed undergräver och ödelägger både Guds rike och världens, som både Guds och människornas värsta fiende. Och var tydlig med vilken förfärlig skada de gör om de inte hjälper sina barn att bli till pastorer, predikanter, skriftlärda etc. och hur hemskt Guds straff för detta vore. Det är nödvändigt att predika dessa ting, eftersom föräldrar och överheten syndar storligen däri; och djävulen har något hemskt i tankarna.

Slutligen: när nu påvedömets tyranni är över så vill folket inte längre gå till sakramentet utan skyr det. Det är nödvändigt att lägga vikt vid detta besked: vi

ska inte tvinga någon till tro eller sakramentet, eller till att hålla någon lag eller tid eller plats, utan ska predika på ett sådant vis att de självmant, utan vår lag, manas dit och istället förmår oss pastorer att räcka dem sakramentet. Detta gör man genom att tala om för dem att: den som inte eftersträvar sakramentet, eller begär det åtminstone årligen eller kvartalsvis, den måste befaras förakta sakramentet och inte vara någon kristen. Precis som den inte är kristen, som inte tror på eller lyssnar till evangeliet. För Kristus sa inte: låt bli detta, eller förakta detta, utan: gör detta, så ofta som ni dricker det, etc. Sannerligen vill han ha det gjort – inte övergivet och föraktat. "Gör detta", säger han.

Den som inte högt aktar sakramentet, om honom är detta ett tecken på att han inte har någon synd, inget kött, ingen djävul, ingen värld, ingen död, ingen fara, inget helvete; alltså: han tror inte på dessa, när han redan är upp över öronen i dem och dubbelt tillhör djävulen. Därmed så behöver han heller ingen nåd, liv, paradiset, himmelrike, Kristus, Gud, eller något gott. Trodde han att han hade så mycket synd och behövde så mycket gott, så skulle han inte överge sakramentet, genom vilket sådan ondska botas och så mycket gott bjuds. Man skulle inte behöva tvinga honom med någon lag till sakramentet, utan han skulle själv skynda dit och komma springande, sansa sig och förmå dig att utdela sakramentet till honom.

Därför behöver du inte göra någon lag om detta, såsom påven, utan visa bara tydligt på nyttan och skadan, nöden och vinsten, faran och helgelsen i detta sakrament, så kommer de helt på egen hand, utan ditt tvång. Kommer de ändå inte, så låt dem vara, och säg dem att de tillhör djävulen, de som varken aktar eller känner sin stora nöd eller Guds nådiga hjälp. Om du dock inte uppmanar dem, eller gör en lag eller banna av det, så är det ditt fel ifall de föraktar sakramentet. Hur kan de bli annat än lata när du sover och tiger?

Säkerställ därför att det görs, pastorer och predikanter. Vårt ämbete är nu ett annat än då det var under påven. Det har nu blivit allvarligt och välgörande och innebär därför mycket möda och arbete, fara och besvär, och ger därtill knapp lön och tack i världen. Kristus blir dock själv vår lön, om vi arbetar trofast. Därtill hjälpe oss all nåds Fader! Honom är lov och tack i evighet, genom Kristus, vår Herre! Amen.

Första huvudstycket

De tio budorden,
hur en husfader framhåller dem enkelt för sitt hushåll.

Första budet

Du ska inga andra gudar hava. 2 Mos. 20:3

Vad betyder det? Svar:

Vi ska över allting annat frukta, älska och förtrösta på Gud.

Andra budet

Du ska inte missbruka Herrens, din Guds, namn.

2 Mos. 20:7

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte brukar hans namn till svordomar, till att svära vid, till trolldom, till att ljuga eller bedra. Istället i all nöd åkalla, be, tacka och lovprisa detsamma.

Tredje budet

Helga vilodagen. 2 Mos. 20:8

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte missaktar predikan och hans ord, utan håller det heligt, gärna lyssnar till och lär oss det.

Fjärde budet

Hedra din fader och din moder. 2 Mos. 20:12

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte missaktar eller förargar våra föräldrar och överordnade; utan ärar dem, tjänar och lyder dem, älskar och håller dem högt.

Femte budet

Du ska inte döda. 2 Mos. 20:13

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte orsakar vår nästa någon kroppslig skada eller lidande utan hjälper och stödjer honom i alla livsbehov.

Sjätte budet

Du ska inte göra hor. 2 Mos. 20:14

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi lever kyskt och dygdigt i både ord och handling, och så att var och en älskar och ärar sin maka.

Sjunde budet

Du ska inte stjäla. 2 Mos. 20:15

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte tar av vår nästa varken pengar eller tillhörigheter, eller lurar till oss dem med dåliga varor eller genom handel; utan istället hjälper honom att förbättra och beskydda hans egendom och näring.

Åttonde budet

Du ska inte bära falsk vittnesbörd mot din nästa.

2 Mos. 20:16

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte bedrägligt ljuger om, förråder eller baktalar vår nästa eller ger honom dåligt rykte; utan istället ursäktar, talar gott om honom och tyder allt till det bästa.

Nionde budet

Du ska inte ha lust till din nästas hus. 2 Mos. 20:17

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte försöker lura till oss vår nästas arv eller hus, eller ta det genom att ge sken av att ha rätt till det etc.; utan istället stödjer och står till tjänst för att han ska få behålla det.

Tionde budet

Du ska inte ha begär till din nästas hustru, inte heller till hans tjänare eller tjänarinna eller till hans boskap, inte heller till någonting som tillhör honom. 2 Mos. 20:17

Vad betyder det? Svar:

Vi ska frukta och älska Gud så att vi inte skiljer åt, avtvingar eller gör vår nästas hustru eller tjänstefolk eller boskap motvilliga mot honom; utan istället manar dem att stanna och göra deras plikt.

Vad säger nu Gud om alla dessa bud? Svar:

Det säger han:

Jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud som hem-söker fädernas missgärningar på barn och efterkommande till tredje och fjärde led, när man hatar mig, men som ger nåd till tusentals, när man älskar mig och håller mina bud. 2 Mos. 20:5-6

Vad betyder det? Svar:

Gud hotar att straffa alla dem, som överträder dessa bud. Därför ska vi frukta hans vrede så att vi inte bryter mot hans bud. Men sin nåd och allt gott lovar han alla dem, som håller dessa bud. Därför ska vi också älska honom, förtrösta på honom och villigt handla efter hans bud.

Andra huvudstycket

Tron,

hur en husfader framhåller den enkelt för sitt hushåll.

Den första artikeln:

OM SKAPELSEN

Jag tror på Gud, den Allsmåktige Fadern, Skapare av himmelen och jorden.

Vad betyder det? Svar:

Jag tror att Gud har skapat mig och alla varelser. Givit mig kropp och själ, ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen; och att han upprätthåller dem. Han försörjer mig dagligen med kläder och skor, mat och dryck, hus och hem, hustru och barn, åker, boskap och allt gott: all nödortft och näring för kropp och liv ger han mig dagligen i överflöd. Han skyddar mig ifrån all fara och värjer och bevarar mig ifrån allt ont. Allt detta gör han blott av sin faderliga, gudomliga godhet och barmhärtighet, helt utan min förtjänst eller värdighet. För allt detta är jag skyldig att tacka, lovprisa, tjäna och vara lydlig mot honom. Detta är förvisst sant.

Den andra artikeln:

OM ÅTERLÖSNINGEN

Och på Jesus Kristus, hans ende Son, vår Herre. Som är avlad av helige Ande. Född av jungfrun Maria. Pinad under Pontius Pilatus. Korsfäst, avliden och begravnen. Nedstigen till helvetet. På tredje dagen åter uppstånden ifrån de döda. Uppstigen till himmelen. Sittande vid Guds den Allsmåktige Faderns högra sida. Därifrån åter kommande till att döma de levande och de döda.

Vad betyder det? Svar:

Jag tror att Jesus Kristus, sann Gud, född av Fadern i evighet, tillika sann människa, född av jungfrun Maria, är min Herre. Han som återlöst mig, jag förtappade och fördömda människa, förvärvat och vunnit mig ifrån alla synder, ifrån döden och ifrån djävulens våld. Inte med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och sin oskyldiga död. Så att jag ska vara hans egen: förbli och leva under honom i hans rike. Tjäna honom i evig rättfärdighet, oskyldighet och salighet; såsom han är uppstånden ifrån de döda, lever och regerar i evighet. Detta är förvisst sant.

Den tredje artikeln:

OM HELGELSEN

Jag tror på den helige Ande. En helig, kristen kyrka. De Heligas samfund. Syndernas förlåtelse. Köttets uppståndelse. Och ett evigt liv. Amen.

Vad betyder det? Svar:

Jag tror att jag inte, av eget förnuft eller egen kraft, kunde tro eller komma till min Herre Jesus Kristus; utan den helige Ande har kallat mig genom Evangeliet, har upplyst mig med sina gåvor, helgat och behållit mig i en rätt tro. Såsom han kallar, församlar, upplyser och helgar hela kristenheten på jorden och bevarar den med Jesus Kristus i den enda rätta tron. I denna kristenhet förlåter han dagligen mig och alla troende, rikligen alla våra synder. På den yttersta dagen ska han uppväcka mig och alla döda och ska ge mig – och de alla troende i Kristus – ett evigt liv. Detta är förvisst sant.

Tredje huvudstycket

Fader vår,

hur en husfader framhåller den enkelt för sitt hushåll.

Fader vår som är i himlarna! Matt. 6:9

Vad betyder det? Svar:

Gud vill med detta påbjuda oss att tro att Han är vår rätte Fader, och vi hans rätta barn, så att vi med tillit och fast tro ber honom såsom älskade barn sin käre fader.

Första bönen

Helgat vare ditt namn. Matt. 6:9

Vad betyder det? Svar:

Guds namn är visserligen i sig själv heligt; vi ber i denna bön att det även ibland oss ska hållas heligt.

Hur sker detta? Svar:

När Guds ord lärs ut oförfalskat och rent och vi lever heligt, såsom Guds barn, i enlighet med det. Hjälp oss härtill, käre Fader i himmelen. Den som lär och lever annorlunda än vad Guds ord lär, den ohelgar Guds namn ibland oss. Beskydda oss från det, himmelske Fader.

Andra bönen

Låt ditt rike komma. Matt. 6:9

Vad betyder det? Svar:

Guds rike kommer visserligen av egen kraft även utan vår bön. Vi ber i denna bön att det ska komma även till oss.

Hur sker detta? Svar:

När den himmelske Fadern ger oss sin helige Ande så att vi genom hans nåd tror hans heliga ord och lever gudligt både här och sedan i evigheten.

Tredje bönen

Ske din vilja, såsom i himmelen, så också på jorden.

Matt. 6:10

Vad betyder det? Svar:

Guds goda, nådiga vilja sker även utan vår bön. Vi ber i denna bön att den också ska ske hos oss.

Hur sker detta? Svar:

När Gud gör till intet och hindrar alla onda råd och viljor som inte vill låta oss helga Guds namn eller låta hans rike komma – såsom djävulens, världens och vårt kötts vilja – och istället styrker och behåller oss fasta i hans ord och tro intill vårt slut. Det är hans nådiga, goda vilja.

Fjärde bönen

Ge oss idag vårt dagliga bröd Matt. 6:11

Vad betyder det? Svar:

Gud ger dagligt bröd, helt utan vår bön, även till alla onda människor. Vi ber i denna bön att han leder oss att förstå detta och att ta emot vårt dagliga bröd med tacksägelse.

Vad är då dagligt bröd? Svar:

Allt som hör till kroppens näring och behov, såsom mat, dryck, kläder, skor, hus, gård, åker, boskap, pengar, egendom, from hustru,

fromma barn, fromt tjänstefolk, fromma och trogna herrar, god regering, gott väder, fred, hälsa, disciplin, anseende, goda vänner, trogna grannar och sådant.

Femte bönen

och förlåt oss våra skulder, såsom också vi förlåter dem som är oss skyldiga. Matt. 6:12

Vad betyder det? Svar:

Vi ber i denna bön att Fadern i himmelen inte ska se till våra synder eller på grund av dem neka vår bön. För vi är inte värdiga det vi ber om och har heller inte förtjänat det; utan att han ville ge oss allt detta av nåd, för vi syndar dagligen mycket och förtjänar endast straff. På samma vis vill även vi hjärtligen förlåta och göra gott mot dem som syndar emot oss.

Sjätte bönen

Och för oss inte in i frestelse, Matt. 6:13

Vad betyder det? Svar:

Gud frestar visserligen ingen; vi ber i denna bönen att Gud ska beskydda och bevara oss, så att inte djävulen, världen och vårt kött bedrar oss eller förför oss till falsk tro, förtvivlan och annan stor skam eller last. Och om vi plågas av dessa: att vi övervinner dem och går segrande ur kampen.

Sjunde bönen

utan fräls oss från det onda. Matt. 6:13

Vad betyder det? Svar:

Vi ber i denna bön sammanfattningsvis att Fadern i himmelen frälser oss ifrån all form av ondska, till kropp och själ, till egendom och anseende. Att han vid livets ände, då vår stund är inne, ger oss ett saligt slut och av nåd emottar oss ifrån denna jämmerdal, till sig i himmelen.

Amen.

Vad betyder det? Svar:

Att jag ska vara viss om att sådana böner är välbehagliga för Fadern i himmelen och att han hör dem; för han har själv påjudit oss att be på så vis och lovat att höra oss. Amen. Amen, vilket betyder: Ja. Ja. Så ska det ske.

Ytterligare stycken

Det heliga dopets sakrament,
hur en hufader framhåller det enkelt för sitt hushåll.

Det första

Vad är dopet? Svar:

Dopet är inte endast vanligt vatten, utan det är vattnet inneslutet i Guds befallning och förbundet med Guds ord.

Vilket är detta Guds ord? Svar:

Då vår Herre Kristus talar i slutet av Matteusevangeliet: Gå därför ut och lär alla folk. Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn. *Matt. 28:19*

Det andra

Till vilken nytta är dopet och vad medför det? Svar:

Det verkar syndernas förlåtelse, frälser från döden och djävulen och ger den eviga saligheten till alla som tror det, såsom Guds ord och löften säger.

Vilka är dessa Guds ord och löften? Svar:

De vår Herre Kristus talar i slutet av Markusevangeliet: Den som tror och blir döpt ska bli frälst, men den som inte tror ska bli fördömd. *Mark. 16:16*

Det tredje

Hur kan vatten göra så stora saker? Svar:

Vattnet gör visserligen inte det, utan Guds ord, vilket är med och

vid vattnet, och tron som förlitar sig till detta Guds ord i vattnet. För utan Guds ord är vattnet endast vanligt vatten, och inget dop. Men med Guds ord är det ett dop: ett nåderikt livets vatten och ett den nya födelsens bad i den helige Ande, såsom St. Paulus säger till Titus i tredje kapitlet: Genom den nya födelsens bad och förnyelse i den helige Ande, som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare, för att vi ska bli rättfärdiga genom hans nåd och bli arvingar enligt hoppet om evigt liv. Detta är ett ord att lita på.

Tit. 3:5-8

Det fjärde

Vad betyder denna döpelse i vatten? Svar:

Det betyder att den gamle Adam i oss, genom daglig ånger och bättring skall dränkas och dör med alla synder och onda lustar. Och dagligen uppstår och framträder istället en ny människa som ska leva för evigt inför Gud i rättfärdighet och renhet.

Var står detta skrivet? Svar:

St. Paulus talar i sjätte kapitlet till Romarna: Vi är alltså begravda med honom, genom dopet till döden, för att såsom Kristus blev uppväckt från de döda genom Faderns härlighet, så ska också vi vandra i ett nytt liv.

Rom. 6:4

HUR MAN ENKELT LÄR UT BIKTEN.

Bikten innefattar två delar: den ena att man bekänner sina synder och den andra att man får avlösning – eller syndernas förlåtelse – av biktfadern, såsom fick man det av Gud själv, och inte alls tvivlar därom, utan säkert tror att synderna därigenom är förlåtna inför Gud i himmelen.

Vilka synder ska man bikta? Svar:

Inför Gud ska man erkänna sig skyldig till alla sina synder, även dem vi själva inte är varse, så som vi gör i Fader vår. För biktfadern ska vi endast bekänna de synder vi vet om och känner i vårt hjärta.

Vilka är dessa? Svar:

Jämför din position med de tio Guds bud. Om du är far, mor, son, dotter, husfader, husmor, tjänare, om du har varit olydig, illojal, inte arbetsam, om du orsakat någon lidande med ord eller handlingar, om du stulit, försummat, misskött eller orsakat någon skada.

Snälla, visa mig ett kort sätt att bikta på! Svar:

Så ska du tala till biktfadern:

Aktningsvärde, käre herre. Jag ber dig lyssna till min bikt och ge mig avlösning å Guds vägnar.

Säg så:

Jag, arme syndare bekänner mig inför Gud vara skyldig till alla synder: i synnerhet bekänner jag inför dig att jag är en tjänare, tjänarinna etc. men jag tjänar, tyvärr, mina herrar illojalt för jag har inte gjort det och det som jag blev tillsagd att göra. Jag har gjort dem arga så att de svurit, och jag har försummat och inte hindrat skada från att ske. Jag har i ord och handling agerat skamligt: har grälat med mina likar, knorrat mot min husmor, har svurit, etc. Jag är ledsen för allt

detta och ber om nåd, jag vill bättra mig.

En husfader eller husmor kan säga:

I synnerhet bekänner jag inför dig att jag inte troget har uppfostrat mitt barn och hushåll, hustru, till Guds ära. Jag har svurit, givit dåligt exempel med oanständiga ord och handlingar, gjort min granne skada och talat illa om honom. Jag har sålt för dyrt och har sålt falska varor och lämnat korta mått.

och annat som han gjort emot Guds bud och sin position, etc.

Men om någon inte finner sig besvärad över sådana eller större synder så ska han inte bekymra sig eller försöka hitta, eller hitta på, ytterligare synder – och på så vis göra bikten till en tortyr – utan berätta en eller ett par som du känner till. Som så: *I synnerhet bekänner jag att jag en gång svurit och en gång använt fula ord, en gång försummat det eller det, etc.* Låt det vara tillräckligt.

Är du inte varse några synder alls (vilket väl inte torde vara möjligt) så bekänn då inga i synnerhet utan emottag avlösningen på den allmänna bikten, vilken du gör till biktfadern inför Gud.

Därefter skall biktfadern säga:

Må Gud vara dig nådig och stärka din tro. Amen.

Vidare säger han:

Tror du det, att min förlåtelse är Guds förlåtelse? *Ja, käre herre.*

Därefter säger han:

Såsom du tror, så ske dig. Och jag ger dig, genom vår Herre Jesu Kristi befallning, syndernas förlåtelse i Faderns och Sonens och

Den helige Andes namn. Amen.

Gå i frid.

De som har stora samvetsbesvär eller är bedrövade och anfäktade, dem vet en biktfader väl hur man tröstar med bibelord och hur man väcker till tro.

Detta ska endast vara ett exempel på hur enkelt folk kan bikta sig.

Altarets sakrament,
hur en husfader framhåller det enkelt för sitt hushåll.

Vad är altarets sakrament? Svar:

Det är vår Herre Jesu Kristi äkta kropp och blod, under brödet och vinet, av Kristus själv instiftat, för oss kristna att äta och dricka.

Var står det beskrivet? Svar:

Så skriver de heliga evangelisterna Matteus, Markus, Lukas och St. Paulus:

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt då han blev förrådd, tog han ett bröd, 1 Kor. 11:23 välsignade det och bröt det och gav åt lärjungarna och sa: Tag och ät. Mat. 26:26 Detta är min kropp som är utgiven för er. Gör detta till minne av mig. Luk. 22:19

På samma sätt tog han också bågaren efter måltiden, Luk. 22:20 tackade och gav åt dem och sa: Drick alla av den. Mat. 26:27 Denna bågare är det nya förbundet i mitt blod, som är utgjutet för er Luk. 22:20 till syndernas förlåtelse. Mat. 26:28 Så ofta ni dricker den, gör det till minne av mig. 1 Kor. 11:25

Vilken nytta medför då detta ätande och drickande? Svar:

Det visar oss dessa ord: För er utgiven Luk. 22:19 och utgjutet till syndernas förlåtelse: Mat. 26:28 nämligen att vi, genom dessa ord, i detta sakrament får syndernas förlåtelse, liv och frälsning. För där syndernas förlåtelse finns, där finns även liv och frälsning.

Hur kan kroppsligt ätande och drickande göra så stora saker? Svar:

Ätandet och drickandet gör visserligen inte det, utan orden, som där står: För er utgiven Luk. 22:19 och utgjutet till syndernas

förlåtelse. Mat. 26:28 Dessa ord jämte det kroppsliga ätandet och drickandet är sakramentets huvudsak. Den som tror dessa ord har vad de innehåller och lovar, nämligen syndernas förlåtelse.

Vem tar emot detta sakrament värdigt? Svar:

Att fasta och förbereda sig kroppsligen är väl en god yttre sed, men den är värdig och väl beredd, som tror dessa ord: För er **utgiven** Luk. 22:19 och **utgjutet till syndernas förlåtelse.** Mat. 26:28 Den som dock inte tror dessa ord, eller tvivlar, den är ovärdig och inte beredd. Orden För er Luk. 22:20 fordrar rent troende hjärtan.

Bönen

Hur en husfader ska lära sitt hushåll att signa sig morgon och kväll samt före och efter måltiden.

Morgonsignelsen

På morgonen då du stiger upp ur sängen, ska du signa dig med det heliga korset och säga:

I Guds, Faderns och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Därefter, knästående eller stående, trosbekännelsen och Fader vår. Vill du så kan du därtill be denna bön:

Jag tackar dig, min himmelske Fader, genom Jesus Kristus, din älskade Son, att du denna natt beskyddat mig från all skada och fara. Jag ber dig att du även denna dag skyddar mig från synder och allt ont, så att mina handlingar och mitt liv behagar dig. Jag befäller mig till kropp och själ och allt i dina händer. Låt din helige ängel vara med mig, så att den onde fienden inte får någon makt över mig. Amen.

Och gå sedan vid gott mod till ditt arbete, kanske sjungandes en sång som de tio budorden, eller vad din andakt inger dig.

Kvällssignelsen

På kvällen då du går till sängs, ska du signa dig med det heliga korset och säga:

I Guds, Faderns och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Därefter, knästående eller stående, trosbekännelsen och Fader vår. Vill du så kan du därtill be denna bön:

Jag tackar dig, min himmelske Fader, genom Jesus Kristus, din älskade Son, att du denna dag nådeligen beskyddat mig. Jag ber dig att du förlåter mig alla mina synder, där jag har handlat orätt, och nådeligen beskyddar mig denna natt. Jag befaller mig, till kropp och själ och allt, i dina händer. Låt din helige ängel vara med mig, så att den onde fienden inte får någon makt över mig. Amen.

Och somna sedan in, snart och vid gott mod.

HUR EN HUSFADER SKA LÄRA SITT HUSHÅLL ATT BE BENEDICTE
OCH GRATIAS.

Barnen och tjänstefolket ska med knäppta händer och skötsamt träda till bords och säga:

Allas ögon väntar på dig, och du ger dem deras mat i rätt tid. Du öppnar din hand och mättar allt levande som hungrar. Ps. 145:15-16

Upplysning:

Till välbehag betyder att alla djur får så mycket att äta att de är muntra och nöjda. Att ha försorg om sig och snåla hindrar sådant välbehag.

Därefter Fader vår och följande bön:

Herre Gud, himmelske Fader, välsigna oss och dessa dina gåvor, som vi mottar av din milda godhet, genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen

Gratias

Också efter måltiden ska ni göra på samma vis, skötsamt och med knäppta händer säga:

Tacka Herren, för han är god, ty hans nåd varar för evigt! Ps. 106:1 Han som ger mat åt allt kött. Ps. 136:25 Han som ger föda åt djuren och åt korpens skrikande ungar. Han har inte behag till hästens styrka, han har ingen glädje av mannens ben. Herren har sin glädje i dem som fruktar honom, till dem som hoppas på hans nåd. Ps. 147:9-11

Därefter Fader vår och följande bön:

Vi tackar dig, Herre Gud Fader, genom Jesus Kristus, vår Herre, för alla dina välgärningar, du, som lever och regerar i evighet. Amen.

Hustavlan

Några bibelord för olika yrken och stånd, till att genom självstudier förmana dem i sitt ämbete och i sin tjänst.

Till biskopar, pastorer och predikanter

En församlingsledare ska vara oklanderlig, en enda hustrus man, nykter, förståndig, ordentlig, gästfri, en god lärare, ^{1 Tim. 3:2} inte drinkare, inte våldsam, inte sniken på orätt vinning, utan mild, inte stridslysten, fri från penningbegär. ^{1 Tim. 3:3} Han bör väl förestå sitt eget hus, hålla sina barn i lydnad med all värdighet. ^{1 Tim. 3:4} Han ska inte vara nyomvänd, ^{1 Tim. 3:6} och ska hålla sig till det trofasta ordet såsom han har blivit lärd för att han ska kunna både förmana genom den sunda läran och överbevisa dem som säger emot. ^{Tit. 1:9}

Om den världsliga överheten

Varje människa ska underordna sig överheterna. För det finns ingen överhet som inte är av Gud. De överheter som finns är förordnade av Gud. ^{Rom. 13:1} Därför, den som sätter sig upp mot överheten står emot vad Gud har förordnat, och de som står emot detta ska få en dom över sig, ^{Rom. 13:2} för den bär inte svärdet förgäves. Utan den är Guds tjänare, en hämnare som straffar den som gör det onda. ^{Rom. 13:4}

Till gifta män

På samma sätt ska ni män leva förståndigt tillsammans med dem, som är det svagare kärlet. Visa era hustrur aktning, som också är medarvingar till livets nåd, så att era böner inte blir förhindrade. ^{1 Petr. 3:7} och var inte bittra emot dem. ^{Kol. 3:19}

Till gifta kvinnor

På samma sätt ska ni hustrur underordna er era män, ^{1 Petr 3:1} såsom ni underordnar er Herren, såsom Sara, som var lydig mot Abraham och kallade honom herre, vilkens döttrar ni har blivit, om ni gör det som är gott och inte låter skrämman er för något hot. ^{1 Petr 3:6}

Till föräldrar

Och ni fäder, reta inte era barn till vrede, utan lär upp dem genom att fostra och förmana dem i Herren. ^{Ef. 6:4, Kol. 3:21}

Till Barn

Ni barn, lyd era föräldrar i Herren, för det är rätt. ^{Ef. 6:1} Hedra din far och din mor, vilket är det första bud som har ett löfte med sig, ^{Ef. 6:2} för att det ska gå dig väl och du ska leva länge på jorden. ^{Ef. 6:3}

Till tjänare, tjänarinnor, dagavlönade och arbetare etc.

Ni tjänare, lyd era jordiska herrar med fruktan och bänvan, av uppriktigt hjärta, såsom mot Kristus, ^{Ef. 6:5} inte som ögontjänare för att behaga människor, utan såsom Kristi tjänare som av hjärtat gör det Gud vill. ^{Ef. 6:6} Gör er tjänst med villighet, som för Herren och inte för människor. ^{Ef. 6:7} Ni vet att var och en som gör något gott ska få igen det av Herren, vare sig han är slav eller fri. ^{Ef. 6:8}

Till husfäder och husmödrar

Och ni herrar, gör detsamma mot dem. Lägg bort alla hotelser, och vet att också er Herre är i himlarna och han gör inte skillnad på människor. Ef. 6:9

Till ungdomen

Likaså ska ni yngre underordna er de äldre. Ja, ni ska alla underordna er varandra och klä er i ödmjukhet. För Gud står emot de högmodiga, men de ödmjuka ger han nåd. 1 Petr. 5:5 Så ödmjuka er nu under Guds mäktiga hand, för att han må upphöja er när tiden är inne. 1 Petr. 5:6

Till änkorna

Men den som verkligen är en änka och blivit ensam, hon har satt sitt hopp till Gud och håller ut i bön och åkallan natt och dag. 1 Tim. 5:5 Men en sådan som lever i vällust är levande död. 1 Tim. 5:6

Till allmänheten

För alla bud sammanfattas i detta ord: Du ska älska din nästa som dig själv. Rom. 13:9 Och frambär böner för alla människor, 1 Tim. 2:1

Om alla gör så som de ska
så kommer hemmet att må bra.

Lilla katekesen är Luthers korta och enkla sammanfattning av den kristna tron och vad varje kristen bör veta. Luther går här igenom betydelsen av de tio budorden, trosbekännelsen och Fader Vår. Han beskriver även hur man ber om förlåtelse för sina synder och emottar nattvarden, samt visar många exempel ur bibeln för hur vi bör leva tillsammans.

Den här boken har sin friska källa i bibeln och leder trötta vandrare till densamma.

ISBN 978-91-986189-3-8

9 789198 618938